

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria-Vlada-Government
Ministria e Zhvillimit Rajonal
Ministarstvo Regionalnog Razvoja
Ministry of Regional Development

Priština: 18.03.2025

Javni poziv

Mera 2 Finansijska podrška mikro i malim preduzećima

Podmera 2.1. Podrška zanatskim delatnostima

UPUTSTVA ZA APLIKANTE

Datum otvaranja poziva: 18.03.2025

Krajnji rok za dostavljanje aplikacija: 31.10.2025

Tabela sadržaja

UVOD.....	4
Svrha Vodiča	4
Opis mogućnosti apliciranja (projekat).....	4
Ciljevi apliciranja	5
KO MOŽE APLICIRATI?	5
Ciljna grupa	5
Kvalifikacioni kriterijumi i specifični zahtevi	5
Specifični zahtevi za apliciranje	6
Oblast delatnosti mikro biznisa	6
Proizvodnja.....	7
Rukotvorine	8
KAKO DA APLICIRATE?.....	8
Koraci apliciranja	8
Objašnjenje procedure.....	9
Obrazac predloga projekta	9
Obrazac predloga budžeta.....	9
PLANIRANE VREDNOSTI FINANSIJSKE PODRŠKE.....	9
ZAHTEVANI DOKUMENTI I INFORMACIJE	10
Spisak dokumenata koji se trebaju dostaviti.....	10
Uputstva o načinu dostavljanja	10
ROKOVI APLICIRANJA.....	11
Datum otvaranja i zatvaranja apliciranja	11
PROCES PROCENE I SELEKCIJE.....	11
Metoda procene	11
Faza proceduralne procene.....	11
Faza procene sadržaja.....	11
Verifikaciona faza na terenu.....	12
Faza potpisivanja ugovora.....	12
Faza implementacije	12
Faza žalbi.....	12
Kriterijumi ocenjivanja.....	12
Informacije o načinu obaveštavanja odabranih aplikanata.....	13
Rezervni spisak	13
Žalbe	13
Dodatna dokumentacija.....	14
POMOĆ I PODRŠKA	14
Kontakti za pitanja i pomoć.....	14

Skraćenice

MRR	Ministarstvo regionalnog razvoja
DPKRR	Departman za planiranje i koordinaciju regionalnog razvoja
DBF	Divizija za budžet i finansije
PAK	Poreska administracija Kosova
ARBK	Agencija za Registraciju Biznisa Kosova

UVOD

Svrha Vodiča

Ovaj vodič ima za cilj da pomogne aplikantima u razumevanju procedura i zahteva za apliciranje za finansijsku podršku u okviru Mere 2, podmere 2.1, koja podržava mikro biznise i delatnosti u oblastima zanatstva, proizvodnje, rukotvorine i inovacija.

Zanatske delatnosti uključuju industriju rukotvorine, proizvodnju tradicionalnih roba, te očuvanje kulture i nasleđa. Ove delatnosti su kategorizovane kao u nastavku:

- **Mikrozanatstvo:** Biznisi koji obavljaju male proizvodne ili prerađivačke aktivnosti, uglavnom ručno ili jednostavnim sredstvima. Ovi biznisi obično rade u niskom stepenu i pružaju personalizovane proizvode ili usluge koje zahtevaju posebne sposobnosti.
- **Proizvodnja:** Biznisi koji proizvode robu u većim količinama od mikrozanata, ali i dalje uključuju ručni rad i polu-mehanička sredstva. Ovi biznisi su organizovaniji i standardizovaniji od mikrozanata, i fokusiraju se na proizvodnju robe u manjem stepenu od velike industrije.
- **Biznisi rukotvorine:** Biznisi koji proizvode proizvode ili pružaju usluge ručno, koristeći tradicionalne ili inovativne tehnike. Često rade u malim količinama i fokusirani su na kvalitet i detalje, podržavajući majstorstvo i kreativnost.

Kroz ovaj program, namerava se poboljšanje proizvodnog kapaciteta i povećanje mogućnosti za ekonomski razvoj u odgovarajućim regionima.

Opis mogućnosti apliciranja (projekat)

Ovaj program pruža mogućnosti za podršku mikro biznisima i zanatskim, proizvodnim, rukotvorim i inovativnim delatnostima. On namerava da pruži analize i procene za očuvanje i jačanje kapaciteta održivosti ovih biznisa i delatnosti. Program će se fokusirati na podršku onim biznisima koji su u opasnosti od zatvaranja i nestanka, radeći na stvaranju novih mogućnosti za podizanje kapaciteta kroz saradnju sa Centrima za regionalni razvoj, partnerskim univerzitetima, kao i međunarodnim partnerima i odgovarajućim ministarstvima. Ovaj program takođe podržava projekte rukovođene od žene, mladi, stariji i nevećinske zajednice, te podstiče aplikacije od ovih grupa.

Ciljevi apliciranja

Poziv se fokusira na dva glavna cilja:

- I. **Inovacija, modernizacija proizvodnih procesa i usluga, te poboljšanje uslova rada**
 - **Investiranje u savremenu opremu i naprednu tehnologiju za proizvodnju i pružanje usluga**, koje poboljšavaju efikasnost, kvalitet i uslove rada.
 - **Poboljšanje proizvodnih i uslužnih procesa** kroz implementaciju inovativnih tehnologija i metodologija, koje smanjuju troškove i povećavaju održivost proizvoda, kao i obezbeđuju sigurnije i efikasnije radno okruženje.
 - **Razvoj novih usluga ili poboljšanje onih postojećih**, koristeći moderne tehnologije za optimizaciju učinka i povećanje zadovoljstva klijenata.
 - **Obezbeđivanje najboljih uslova za zaposlene i radno okruženje** kroz opremu i mogućnosti koje doprinose zaštiti zdravlja i bezbednosti na radu, poboljšavajući takođe efikasnost usluga i proizvodnih procesa.
- II. **Stvaranje novih prilika za zapošljavanje**
 - **Podrška za stvaranje novih radnih mesta u oblasti rukotvorine**, putem korišćenja novih oprema koje olakšavaju proizvodnju i stvaraju mogućnosti za zapošljavanje.
 - **Uključivanje marginalizovanih grupa u sektor rukotvorine**, kroz pružanje mogućnosti obuka i zapošljavanja u vezi sa upotrebom savremenih oprema.

KO MOŽE APLICIRATI?

Ciljna grupa

Ciljna grupa za ovaj poziv uključuje mikro biznise i zanatske delatnosti, rukotvorine, proizvodne i one inovativne koji su registrovani i posluju na Kosovu. Ovaj program je otvoren za pojedince i biznise koji se bave proizvodnjom proizvoda rukotvorine, preradom hrane i razvojem malih biznisa, pružajući mogućnosti za finansijsku podršku za povećanje i poboljšanje proizvodnih i uslužnih kapaciteta.

Kvalifikacioni kriterijumi i specifični zahtevi

Kriterijumi apliciranja na ovaj poziv uključuju:

- **Registracija biznisa:** Biznisi i delatnosti moraju biti legalno registrovani na Kosovu i raditi u odgovarajućim oblastima (mikro, rukotvoreni, zanatski, proizvodnja hrane, itd.).

- **Angažman u sektoru proizvodnje i usluga:** Biznisi moraju biti aktivni u sektoru proizvodnje, prerade ili pružanja usluga i imati za cilj poboljšanje svojih proizvodnih kapaciteta i razvoj ekonomske aktivnosti.
- **Delatnosti u specifičnim oblastima:** Aplikanti moraju raditi u oblastima zanatstva, rukotvorine, proizvodnje i inovacija i pružati proizvode ili usluge koje su povezane sa ovim oblastima.
- **Predlaganje održivog projekta:** Aplikanti moraju predstaviti projekat koji ima potencijal za održivi razvoj i koji povećava proizvodne kapacitete i konkurentnost biznisa.
- **Ispunjavanje zakonskih zahteva:** Aplikanti moraju ispuniti sve zakonske zahteve za funkcionisanje svog biznisa, uključujući odgovarajuće licence, dozvole i poreze.
- **Planiranje upotrebe finansija:** Aplikanti moraju predstaviti detaljan plan kako će se tražena finansijska sredstva koristiti i kako će ona doprineti u očuvanju produktivnosti i konkurentnosti biznisa.
- **Usklađenost sa specifičnim kriterijumima projekta:** Aplikanti moraju ispuniti druge specifične zahteve koji se mogu vezati sa sektorom i vrstom biznisa za koji se traži podrška.

Specifični zahtevi za apliciranje

Korisnici/ vlasnici biznisa koji su dobili finansijsku podršku iz ove šeme prošle godine (2024.), ili oni koji su koristili iz prethodnih šema Programa o ravnomernom regionalnom razvoju (PRRR) 2023. i 2024., nemaju pravo apliciranja na ovaj poziv.

Takođe, nemoguće je apliciranje za one koji nisu uspeali u implementaciji projekata iz gorenavedenih šema.

Oblast delatnosti mikro biznisa

Oblasti delatnosti koje spadaju u mikro biznise uključuju, ali se ne ograničavaju na:

Zanatstvo

1. Radovi rukotvorine i suveniri

- Ručni radovi (ćilimi, vezanje, heklanje, itd.)
- Drveni radovi (mali nameštaj, suveniri, rezbarije)
- Keramički i glineni radovi
- Obrada metala (ručno rađeni nakit, bakarna posuda, itd.)
- Kožni radovi (torbe, kaiševi, ručno rađene cipele)

- Frizeri i brijaići
- 2. Proizvodnja i prerada hrane**
 - Zanatska pekara i poslastičarnica
- 3. Usluge i mali zanati**
 - Krojenje i popravka odeće
 - Specijalizovano krojenje (odela, venčanice, itd.)
 - Obnova i restauracija starog nameštaja
 - Obrada i popravka satova i nakita
 - Radovi na staklu i mozaiku
- 4. Inovativni i kreativni proizvodi**
 - Proizvodnja sapuna i prirodne kozmetike.
 - Radovi 3D štampanjem za personalizovane proizvode.
 - Zanatska proizvodnja sveća.
 - Dizajn i proizvodnja edukativnih drvenih igračaka.

Proizvodnja

- 1. Obrada raznih materijala**
 - Prerada drveta za proizvodnju nameštaja kao stolovi, stolice, police ili drugi nameštaji.
 - Prerada keramike za proizvodnju posuđa, vaza i ukrasa.
 - Prerada tekstila za proizvodnju odeće, tapeta ili drugih tekstilnih proizvoda u značajnim količinama.
 - Obrada metala za proizvodnju poljoprivrednih alata, metalnih ukrasa.
- 2. Proizvodnja i pakovanje prehrambenih proizvoda**
 - Prerada i pakovanje prehrambenih proizvoda (brašna, zanatskih testenina, žitarica itd.)
 - Proizvodnja zanatskih slatkiša i čokolada.
- 3. Proizvodnja artikala potrošnje**
 - Proizvodnja cipela, kaiševa, torbi i druge kožne galanterije.
 - Proizvodnja sveća, sapuna i prirodnih kozmetičkih proizvoda.
 - Rukotvorine od stakla, kristala i porculana.
 - Proizvodnja igračaka od drveta ili plastike.
- 4. Proizvodnja u kreativnoj industriji**
 - Dizajn i proizvodnja personalizovanih nameštaja.
 - Radovi na mermeru i kamenu za izgradnju i dekoraciju.

Rukotvorine

1. Ručni radovi i tradicionalne majstorije

- Vezenje i tekstilni radovi - ćilimi, zavese, stolnjaci, tradicionalna odeća.
- Heklanje, pletenje i tkanje - šalovi, torbe, tekstilni ukrasi.
- Drveni radovi - suveniri, drvene kutije, ukrasni objekti, ručno rađeni nameštaji.
- Keramički i glineni radovi - zemljano posuđe, ukrasne pločice, male statue.
- Metalni i bakreni radovi - ručno rađeni nakit, bakarno posuđe, kućni ukrasi.
- Kožni radovi - ručno rađene torbe, kaiševi, cipele.

2. Popravke i održavanje

- Popravka vozila i motocikala

3. Obrada hrane na tradicionalan način

- Zanatska pekara - hleb napravljen u tradicionalnoj pećnici, ručno pečeni proizvodi.

4. Zanatstvo u kozmetici i blagostanju

- Proizvodnja prirodnih sapuna - biljni sapuni, sa maslinovim uljem, sa lekovitim biljem.
- Proizvodnja zanatskih sveća - prirodno mirisne sveće, ukrasne sveće.
- Prirodne kreme i kozmetički proizvodi - balzami, eterična ulja, prirodne maske.

5. Rukotvorine u bižuteriji i galanteriji

- Proizvodnja zanatskih nakita - od srebra, bakra, prirodnog kamena.
- Radovi od bisera i dragih kamenja - ručno rađeni privesci, narukvice, prstenje.
- Dizajn i proizvodnja unikatnih dodataka - ručno rađene naočare, personalizovani ručni satovi.

6. Radovi rukotvorine u kreativnoj i suvenirskoj industriji

- Personalizovane slike i crteži.
- Proizvodnja ručno rađenih drvenih igračaka.
- Radovi na mozaiku i vitražima.
- Ručno rađeni printovi i umetnički dizajn.

KAKO DA APLICIRATE?

Koraci apliciranja

1. Kompletiranje zahtevanih dokumenata

Obezbedite se da se pripreme i popune svi dokumenti i informacije koje se zahtevaju prema uputama poziva za apliciranje.

2. Priprema predloga projekta

Pripremite detaljan predlog o projektu, koji uključuje ciljeve, aktivnosti, budžet i plan sprovođenja.

3. Kontrola i verifikacija aplikacije

Kontrolišite da li su aplikacija i dokumenti potpuni i tačni. Zainteresovani mogu aplicirati samostalno ili uz pomoć Centara za regionalni razvoj (CRR)/Agencije za regionalni razvoj (ARR), i partnerskih univerziteta MRR-a.

4. Obrasci i prateći materijali

Potrebni obrasci i materijali mogu se dobiti na web stranici MRR-a na ovom linku: <https://mzhr.rks-gov.net/page.aspx?id=1,81>.

5. Dostavljanje aplikacije

Popunjena aplikacija i prateći dokumenti trebaju se dostaviti na način i u roku utvrđenom u uputstvima za apliciranje.

Objašnjenje procedure

Obrazac predloga projekta

Obrazac predloga projekta mora sadržati potpune i tačne informacije o sadržaju projekta. Neophodno je da se sva polja potpuno popune. Polja koja su obavezna označena su sa simbolom (*).

Obrazac predloga budžeta

Obrazac predloga budžeta mora biti u potpunosti popunjen i tačno odražavati raspodelu fondova za svaku oblast projekta. Obezbedite se da su svi troškovi uključeni i da se usklađuju sa zahtevima poziva.

PLANIRANE VREDNOSTI FINANSIJSKE PODRŠKE

Ukupna planirana vrednost za ovaj poziv je oko 50,000.00 evra, koja se može povećati u skladu sa raspoloživošću sredstava i kvalitetom aplikacija. Minimalni i maksimalni iznosi podrške su specifikovani kao u nastavku:

- MRR će finansirati 100% vrednosti predloga projekta. Međutim, aplikanti mogu sufinansirati svoje projekte, ali ne više od 20% vrednosti predloženog projekta.

Minimalni iznos projekta	Maksimalni iznos projekta
1,000.00€	2,500.00 €

ZAHTEVANI DOKUMENTI I INFORMACIJE

Spisak dokumenata koji se trebaju dostaviti

Aplikacija će se smatrati potpunom ako sadrži obrazac apliciranja i obavezne anekse, kako se zahteva u javnom pozivu i odgovarajuću dokumentaciju, kao dole:

1. **Obrazac apliciranja** (Prilog A1).
2. **Izjava o istinitosti dokumenata** (Prilog A2).
3. **Akcioni plan** (Prilog A3).
4. **Budžet projekta** (Prilog B1).
5. **Dokaz da je aplikant državljanin Republike Kosova.**
6. Aplikant mora biti preduzeće u 100% privatnom vlasništvu i registrovano na Kosovu prema zakonima Kosova.
7. **Sertifikat o registraciji biznisa sa svim pratećim dokumentima/informacijama** u skladu sa zahtevima zakona na snazi u Republici Kosovo, sertifikat mora biti izdat od ARBK.
8. **Poreska potvrda** sa validnošću na dan apliciranja (ne starija od 90 dana), koja potvrđuje da aplikant nema neizmirenih poreskih dugova, ili da je u sporazumu o izmirenju duga sa PAK-om (može se izdati online sa web stranice PAK-a).
9. **Spisak radnika** izdat od PAK-a za 2024. godinu (može se preuzeti online sa web stranice PAK-a).
10. **Ponuda za mašine/opreme** planirane za projekat, koja uključuje:
 - Ukupnu vrednost projekta.
 - Tačni podaci o ponuđaču i primaocu ponude.
 - Tačan naziv i tehničke specifikacije mašine/opreme.
 - Ponuda ne treba da bude starija od dva (2) meseca od datuma apliciranja i mora biti potpisana i zapečaćena od ponuđača.
 - Ponude je poželjno da budu u valuti evra.

Uputstva o načinu dostavljanja

Predlozi projekata trebaju se dostavljati samo u predviđenim obrascima i dostavljati se u arhivi MRR-a.

ROKOVI APLICIRANJA

Datum otvaranja i zatvaranja apliciranja

Rok za apliciranje počinje dana **18.03.2025.** i do **31.10.2025.** u 16:00 časova. Aplikantu biće izdat dokaz da je aplikacija primljena unutar perioda poziva.

PROCES PROCENE I SELEKCIJE

Ocenjivanje aplikacija će se realizovati u skladu sa Vodičem za apliciranje i procenu. MRR će formirati komisiju za ocenjivanje, koja će biti odgovorna za razmatranje aplikacija i verifikaciju ispunjavanja formalnih uslova utvrđenih u javnom pozivu.

Prema ovom uputstvu, komisija za ocenjivanje tretirati zahteve na mesecnim/periodičnim osnovama kriterijuma osnovanog u ovom uputstvu. U slučajevima kada su aplikanti deponovali nepotpune aplikacije, komisija za ocenjivanje može zahtevati njihovo popunjavanje. Komisija za ocenjivanje će podnositi periodične/mesecne (ako ima aplikacija) izveštaje preko Sekretara MRR-a i zahtevaće njihovo usvajanje od Ministra Ministarstva za regionalni razvoj.

Metoda procene

Primljene aplikacije će proći kroz sledeće faze procene.

Faza proceduralne procene

Komisija za ocenjivanje će kontrolisati sve primljene aplikacije da bi verifikovala da li ispunjavaju formalne uslove javnog poziva. Nakon kontrole, komisija će pripremiti dva spiska:

- Spisak aplikanata koji ispunjavaju uslove za procenu sadržaja svojih projekata.
- Spisak aplikanata koji ne ispunjavaju uslove i razlog odbijanja biće im dostavljen pismeno.

Faza procene sadržaja

Aplikanti koji prođu proceduralnu fazu biće ocenjeni od komisije u skladu sa odgovarajućim Vodičem i obrascima za procenu. Komisija za ocenjivanje priprema prethodni spisak korisnika.

Verifikaciona faza na terenu

DPKRR će posetiti prekvalifikovani biznis da bi verifikovao istinitost i održivost radnih okruženja, opreme i sredstava potrebnih za sprovođenje projekta.

Faza potpisivanja ugovora

Nakon odobrenja aplikacija, biće potpisani ugovori između MRR-a i odobrenih aplikanata.

Faza implementacije

- Nakon potpisivanja ugovora, počće faza implementacije projekata.
- Rok za implementaciju projekta je 3 meseca od dana potpisivanja ugovora, osim ako je predviđeno drugačije u uslovima ugovora.
- Radnje se moraju preduzeti u Razvojnom regionu predstavljenom u aplikaciji.
- Korisnik projekta mora informisati Departman za planiranje i koordinaciju regionalnog razvoja (DPKRR) o sprovođenju projekta najmanje dve sedmice pre isteka roka Bankarske garancije. Nesprovođenje na vreme može doneti kaznene mere.

Razvojni region i Opštine

Razvojni region		Opštine
(01)	Centar	Priština, Podujevo, Obilić, Kosovo Polje, Lipljan, Glogovac, Gračanica
(02)	Sever	Južna Mitrovica, Srbica, Vučitrn, Zvečan, Leposavić, Zubin Potok, Severna Mitrovica
(03)	Zapad	Peć, Istok, Klina, Dečani
(04)	Jug	Prizren, Suva Reka, Dragaš, Mamuša
(05)	Jugoistok	Uroševac, Štimlje, Kačanik, Štrpce, Elez Han
(06)	Istok	Gnjilane, Kamenica, Vitina, Novo Brdo, Parteš, Ranilug, Klokot
(07)	Jugozapad	Đakovica, Orahovac, Mališevo, Junik

Faza žalbi

Nakon objavljivanja rezultata, aplikanti mogu adresirati svoje žalbe **arhivi MRR-a**¹

Kriterijumi ocenjivanja

Deo / Elementi ocenjivanja	Ukupna vrednost/Maksimalni bodovi
1. Finansijski i operativni kapacitet	20

¹ U skladu sa principima i pravilima definisanim Zakonom br. 05/L-031 za opšti upravni postupak

2. Relevantnost radnje	25
3. Efikasnost i dostižnost	25
4. Održivost delovanja	15
5. Budžet i isplativost	15
UKUPNO BODOVI (MAKSIMALNO)	100

Informacije o načinu obaveštavanja odabranih aplikanata

Nakon završetka ocenjivanja, prethodni rezultati biće objavljeni kao odluka na web stranici MRR-a i biće obavešteni pismeno svi aplikanti.

Prethodni rezultati biće konkretizovani Ugovorom, osim ako se pojavi neka osnovana žalba i potvrđena od Komisije za žalbe ili ne prođu treću fazu (verifikacionu na terenu). Dakle, ako se podnese žalba, prethodni rezultati postaće konačni nakon što se tretiraju žalbe aplikanata.

Rezervni spisak

Aplikacije sa najvećim brojem bodova biće odabrane kao korisnici do potpunog utroška raspoloživog budžeta.

Nakon što se budžet potroši, aplikanti koji su postigli najmanje 50 bodova i više, ostaće na spisku čekaња/rezerve. Aplikanti biće rangirani prema bodovima koje su osvojili, počevši od onih sa najviše bodova do onih sa najmanje osvojenih bodova.

Rezervni spisak ostaće važeći za fiskalnu 2025. godinu.

Žalbe

Aplikanti imaju pravo uložiti žalbu protiv odluke Komisije za ocenjivanje pri Komisiji za žalbe.

Sve žalbe u vezi sa javnim pozivom moraju se dostaviti **u fizičkoj kopiji u arhivi MRR-a**, od aplikanta ili njegovog ovlašćenog zastupnika. ²

² U skladu sa principima i pravilima definisanim Zakonom br. 05/L-031 za opšti upravni postupak

Komisija za žalbe će razmotriti i doneti odluku u roku od 15 dana od podnošenja pritužbe u arhivi MRR-a.

Dodatna dokumentacija

Pre konačnog potpisivanja ugovora i na osnovu procene Komisije, MRR će zahtevati dodatnu dokumentaciju od aplikanta, koja uključuje:

- Klasifikaciju aplikanta u Registru kredita Kosova (CRK - Credit Registry of Kosovo) za lične i biznis račune, rangirajući se u kategoriji B.
- Konfirmaciju od banke za aktivni račun biznisa (*konfirmacija mora biti izdata tokom perioda dok je javni poziv još otvoren*).

DPKRR će kontrolisati dodatnu dokumentaciju. Ukoliko aplikant ne predstavi zahtevanu dokumentaciju u određenom roku (ne manje od 10 dana), aplikacija biće odbijena.

Ukoliko nakon kontrole pratećih dokumenata rezultuje da pojedini aplikanti ne ispunjavaju uslove zahtevane javnim pozivom, oni se neće uzeti u obzir za potpisivanje ugovora.

POMOĆ I PODRŠKA

Kontakti za pitanja i pomoć

Sva pitanja u vezi sa pozivom mogu se postaviti samo elektronskim putem na e-mail: dpkzhr@rks-gov.net. Odgovori biće objavljeni na službenoj stranici MRR-a